

25.45x31.26	1	8 עמוד	הארץ - the marker	19/01/2021	75911996-7
מוסד שמואל נאמן - למחקר מדיניות לאומית בטכניו - 85300					

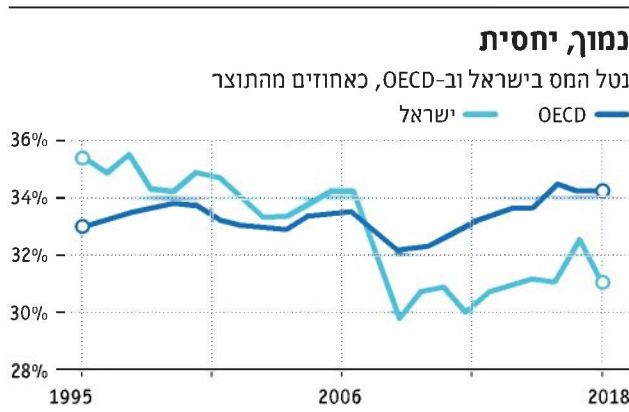
ביום שאחרי: מסים גבוהים על זיהום אוויר, מוצרים עתירי סוכר וגודש בכבישים

סגירת החוב האדיר שנוצר בעקבות משבר הקורונה כמו גם הצורך בהפחתת השפעות שליליות על הכלכלה יחייבו את הממשלה הבאה להוביל רפורמה במערכת המס • פרופ' מנואל טרכטנברג מציע תוכנית מיסוי שתגדיל את הכנסות המדינה ב-16.5 מיליארד שקל בשנה. יש קונים?

של יפי נפש. לכן, נדרשת רפורמת מס שתעשה סדר בדברים האלה ותהיה מבוססת על הוגנות. ראינו במשבר הקורונה את משבר האמון, ומערכת מס הוגנת היא עניין הכי רחיק לכת לזה מענה. יש לנו צורך, כורח והזרמנות לשנות את מערכת המס וצריך ללכת על זה בכל הכוח."

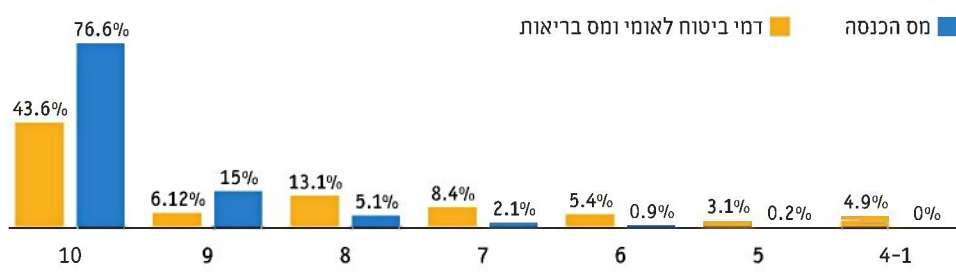
מס הוגנות

הכסף הגדול בהצעה של טרכטנברג ופופליקר נמצא במיסוי קרנות ההשתלמות ובהטלת מס על הדלק, הפחם וגז. הרעיון למסות את קרנות ההשתלמות אינו חדש. הוא עלה בעבר כמה פעמים, ונפל תמיד עקב התנגדות ההסתדרות, שרואה בצעד כזה פגיעה בעובדים החוקים של המגזר הציבורי והמגזר הבנקאי. קרנות ההשתלמות נועדו במי קוד למימון הכשרה מקצועית, אך בפועל הן הפכו מכשיר הסכון פטור ממס של העשירונים העליונים למימון רכישה רכב, חופשות ושי דרוג הבית. כדי למסות את קרנות ההשתלמות, יידרש דיאלוג עם ההסתדרות וזה ממילא מהלך נדיר ש עקב הצורך ברפורמות בשירות הציבורי, שלא נשא בנטל מימון משבר הקורונה עד כה.

מקור: OECD

לקראת מיסוי שיווינו יותר התפלגות מס ישיר לפי עשירונים*

מקור: דו"ח מינהל הכנסות המדינה

בצעם ישלם את מחיר המשבר: האם יהיו אלה העשירונים העליונים, שממילא נושאים כרוך נטל המס על הכנסה? המאיונים העליונים, שלא נזוקו מהמשבר ואולי אף התעשרו יותר? או אולי עשירוני הביניים, שם מרוכזים מרבית השכירים?

פקק תנועה בתל אביב. מיסוי השקול ל-12% מהתוצר צילום: מוטי מילרוד

מס קורונה סמי פרץ

שר האוצר, ישראל כ"ץ, תולה את השקט החדש והיעדר ההפגנות נגדו בפעולות הממשלתיות שמטפלות בהיבטים הכלכליים של המדינה: דמי אבטלה ממושכים, מענקים וחלואות לעסקים, הנחות בארנונה והקלות נוספות שהמדינה מספקת.

זו אכן סיטואציה בלתי רגילה לקבל מהמדינה כסף לחשבון במי שך חודשים ארוכים, אך עצמאים דווקא אמורים להכיר את הפרקטיקה הזו, נוכח ההתחשבות השנתית שלהם עם רשויות המס. הם יודעים שהמדינה יודעת לגבות כסף בחזרה, והם גם יודעים שאין מתנות חנם ושיגיע הרגע שבו כולנו נצטרך לשלם את עלויות המשבר. לכן, מתחיל להתפתח שיח בשאלה מתי ואיך זה יקרה. המשנה לנגיד בנק ישראל, ד"ר מישל טרכטנברג, מסמן את 2022 כתאריך היעד להעלות את מסים כדי להתחיל לצמצם את היחס בין החוב לתוצר. בשלב הזה יש רוח גבית חזקה מאוד של מוסדות בינלאומיים – כמו הבנק העולמי, קרן המטבע, OECD ואפילו חברות הדירוג – לתקציבים מרחיבים, שימנעו מהכלכלה העולמית לשקוע במיתון כבד. ואולם השיח הזה צפוי להשתנות עם התקרבות מבצע החיסונים וההשתלטות על המגפה בשנה הנוכחית.

הישג כזה ימקד את השיח בשאלה כיצד חוזרים לנורמליות, ואיך מייצרים תזונה יודר של חוב יוגרעו. מכך ייגזרו השאלות אם ואיזה מסים יש להעלות ומי

"על המסים ועל הנפלאות"

הצורך בהעלאת מסים יצוף לא רק בגלל צמצום החוב הממשלתי, אלא גם כדי לתת מענה לכמה אתגרים ציבוריים משמעותיים כמו חיוק מערכת הבריאות, בניית לעולם הדיגיטלי. מאז 2003 נמית ישראל בתהליך של הפחתת מסים, שסייע מאוד להשגת צמיחה. האם היא יכולה להמשיך לנוע בתוואי הזה, או שמא משי בר הקורונה הוא הזרמנות לעשות סדר במערכת המס ולבצע מהלכים שהממשלה בחנה, שקלה והתבלטה אם לבצע למשך שנים רבות – אך עד כה לא היתה שום דחיפות להוציא לפועל?

פרופ' מנואל טרכטנברג, יו"ר המועצה הלאומית לכלכלה לשע-

עמך: צרכים תקציביים, צמצום פערים ואי-שוויון והקטנת תהגות שלילית כמו השמנה, גורש בכבישים וזיהום אוויר. טרכטנברג עמד בזמנו בראשות ועדה הנושאת של שמו, שהכינה לממשלה המלצות לטיפול בבעיות שהוצפו במחאת קיץ 2011. המס עליו המליצה או למימון התוכנית היה המע"מ, והוא אכן עלה ב-1.1%. הפעם טרכטנברג מגיע עם ארגו מסים מתוחכם יותר, שגם נועד לענות על יותר צרכים.

"כרור שהמדינה צריכה לגבות יותר מסים אחרי הרבה שנים שבהן נטל המס ביחס לתוצר ירד בצורה משמעותית", אומר טרכטנברג. "כל עוד המגמה היתה צמצום גורל הממשלה, הצלחנו להתמודד עם זה. אבל כעת ברור שהממשלה תהיה גדולה יותר מבחינת הוצאותיה וני טל החוב, ולכן אין ברירה אלא לג" שצריך לעשות הוא להעלות את המסים כמו שהם כיום".

לדבריו, "כל מערכת מס מס תאבת לאחר 20 שנה, כי הרבה אינטרסנטים לוחצים עליה ומחליצים הטבות לעצמם. כמו כן, העו"לם משתנה. ההשפעות החיצוניות של שינויי אקלים ומגפה ההשמנה הן משמעותיות, זה כבר לא קוריוז

האחדת מס החברות והורדת שיעורו ל-22% תוך ביטול כל ההנחות וההטבות; זה יביא לכך שהחברות במאיון העליון ישלמו 2.6 מיליארד שקל יותר, ושאר החברות ישלמו 700 מיליון שקל פחות.

הטלת מס פחמן מדרוג על הדלקים הפוסיליים (פחם, נפט וגז), שיביא להגדלת הכנסות המדינה ב-7 מיליארד שקל בשנה הראשונה במתווה עולה.

הטלת מס סוכר על משקאות ממותקים בשיעור שיתחיל ב-10% ויגיע ל-50%.

הטלת מסי דרך כפונקציה של מסלול הנסיעה, שעת הנסיעה ומספר הנוסעים ברכב; להערכת כותבי המסמך, הטלת המסים האלה תביא להגדלת הכנסות המדינה ב-16.5 מיליארד שקל בשנה הראשונה, השקולים ל-1.2% תוצר.

ארגז מסים מתוחכם הצעתם של עורכי המסמך כוללת רעיונות נוספים שיש לבחון, ובכלל זה הטלת מס על נכסי נדל"ן מעל שווי מסוים, והטלת מס על אי-שוויון מגדרי בתוך הפירמות. ההצעה עוסקת בשלושה יעדים שמערכות מס ממתדרדות

ברוח"כ לשעבר (המחנה הצינוני), גיבש יחד עם איתמר פופליקר, חוקר ממוסד שמואל נאמן בטכניו, מסמך מדיניות בשם "על המסים ועל הנפלאות" – לקראת רפורמה במערכת המס. במסמך, החוקרים מציעים לא רק להעלות מסים, אלא רפורמה שתכלול את הצעדים הבאים:

1 מיסוי כל ההכנסות מהון (דיווידנדים, רווחי הון, ריבית ושכר דירה) בשיעור אחיד של 31%, שיניב תוספת גבייה של מיליארד שקל בשנה.

2 ביטול הפטור ממס על קרנות השתלמות, שיגדיל את הכנסות המדינה ב-6.4 מיליארד שקל.

גודש תנועה, זיהום אוויר ומוצרים עתירי סוכר – האם מיסוי נוסף שלהם יכסה את החוב הלאומי? סמי פרץ 8